

Tööle kodu-uurimise alal Eesti NSV

Kodu-uurimine, mis on suunatud kodukoha looduse, majanduse, rahva elu-olu, ajaloo ning kultuuriloo üksikasjalikule tundmaõppimisele, on tänapäeval kujunenud laialdasele levinud kultuuriliseks liikumiseks.

Kodu-uurimine nõukogude ühiskonna tingimustes erineb sisuliselt kodanlike maade omast, sest see on aktiivne kaasosaline üldises sotsialistlikus ülesehitustöös, teenib selle kõrgeid ja õilsaid eesmärke, aidates omapoolselt kaasa nende saavutamisele. Kodu-uurimine peab meil kujunema oluliseks abistajaks ühiskonna kommunistlikus kasvatuses, meie rahva üldise kultuuritaseme tõstmisel. Selle tulemused peavad süvendama nõukogude patriotismi ja andma vajalikke täiendavaid teadmisi ja materjale vabariigi ja rajoonide partei- ja nõukogude asutuste töötajatele, õpetajatele, propagandistidele nende igapäevases töös. Kodu-uurimine peab aitama tundma õppida ja õigesti hinnata rajooni minevikku, aitama noorsoos kasvatada austust oma isade ja meie vanemate põlvkondade vastu, kes võitlesid kõigi nende hüvede eest, mida tänapäeval nõukogude noored kasutavad.

Kodu-uurimise harrastamist kannab sügav huvi, mida nõukogude inimesed tunnevad oma lähema ümbruse vastu. Meie tähelepanu köidab kodukoha maastiku omapära. Suure huviga jälgime majanduslike ettevõtete — sovhooside, kolhooside, tehaste ja vabrikute arenemist ning otsime teid veelgi paremateks saavutusteks. Laialdaste hulkade huviobjektiks on kodukoha ajaloo- ja kultuurimälestusmärgid, mis kõnelevad möödunud aegade inimeste tööst ja võitlusest, revolutsioonilistest sünd-

mustest ja nendest osavõtjatest.

Eesti NSV-s on kodu-uurimise alal tunnustusväärseid saavutusi ja häid traditsioone. Kodu-uurijad on kogunud väärtuslikke andmeid paljude teaduslikult tähtsate küsimuste kohta ning päästnud hävingust rohkesti ajaloolisi, kultuuri- ja loodusmälestusmärke. Sagedamini tegelevad kodu-uurimisega õpilased, õpetajad, koduloomuuseumide töötajad ja teadlastudentiaspid.

On vajalik, et kodu-uurimine haaraks veelgi laiemaid ringkondi, toimuks süsteemikindlamalt ja hõlmaks kõiki vabariigi osi. Selle töö tulemused peaksid muutuma kättesaadavaks kõigile meie töötajatele.

Kui seni puudus vabariigis kodu-uurimist organiseeriv ja suunav keskus, siis on see lünk nüüd likvideeritud. 1958. aasta teisel poolel alustas tööd Eesti NSV Teaduste Akadeemia Kodu-uurimise Komisjon.

Kodu-uurimise komisjoni ülesandeks on kodu-uurimise töö suunamine, organiseerimine ja koordineerimine kogu Eesti NSV ulatuses. Lähemal ajal koostatakse kodu-uurimise käsiraamat ja mitmeid erialaseid juhendeid. Komisjoni peamiseks ülesandeks on vabariigi rajooni ning linnu käsitleva teadusliku väljaande avaldamine mitmekõitlilise koguteose «Eesti NSV rajoonid ja linnad» kujul, mille väljaandmine on planeeritud reale aastatele.

Kodu-uurimise komisjon pöördub vabariigi kodu-uurijate poole üleskutsetega asuda moodustama kohapealsete rajoonide kodu-uurimise toimkondi, mis võtaksid endale kohapealse kodu-uurimise organiseerimise ja kohalike koolide, rahvama-

jade, kolhooside jt. kodu-uurimise ringide töö juhendamise.

Eesti NSV TA Kodu-uurimise Komisjon peab soovitavaks kohapealsete kodu-uurijate tööde laialdast avaldamist rajooniajalehtedes kui ka muudes väljaannetes. Tööd, mis pälvivad metoodiliselt või oma teaduslike tulemuste tõttu laiemat tähelepanu, on soovivat suunata avaldamiseks vabariiklikele ajalehtedele või ajakirjadele.

Komisjon märgib tunnustavalt endise Antsla rajooni, samuti Kingissepa, Elva, Lihula, Viljandi, Rapla jt. rajoonide kodu-uurijate algatust oma kodurajooni kirjelduste väljaandmise alal. On soovitatav muuta see püsivaks traditsiooniks näiteks kodu-uurimiselike artiklite kogumike või albumite näol, mida rajoonid annaksid välja 3—4 aasta järele.

Eesti NSV rajooni käsitleva teadusliku kodu-uurimiseliku koguteose koostamisel ja väljaandmisel loodab komisjon tõhusat koostööd ja abi eeskätt meie teadlastelt ja haritlastelt kui ka kõigilt kodu-uurijatelt üle kogu maa. Oleks soovitatav juurutada traditsiooni, et Eesti NSV regionaalse uurimise alal töötavad teadlased valiks just kodurajooni oma uurimise eriliseks huviobjektiks.

Eesti NSV Teaduste Akadeemia Kodu-uurimise Komisjon kutsub kõiki kodu-uurimisest huvitatud entusiaste-teadlasi, kultuuri- ja ametiasutuste töötajaid, õpetajaid ja õpilasi, töölisi ja kolhoosnikuid ühendama oma pingutused eespool näidatud eesmärkide saavutamiseks.

Eesti NSV Teaduste Akadeemia Kodu-uurimise Komisjon